

Tjänstesektorn är tillbaka

Almegas tjänsteindikator, tredje kvartalet 2021

Almegas tjänsteindikator är en kvartalsbaserad konjunkturindikator som belyser utvecklingen i den privata tjänstesektorn. Den ligger cirka två månader före SCB:s publicering av den faktiska tjänsteproduktionen och är en aktuell spegel av konjunkturläget i den privata tjänstesektorn som svarar för 52 procent av Sveriges BNP och 47 procent av sysselsättningen. Almega har publicerat tjänsteindikatorn varje kvartal sedan 2001.

Denna upplaga av tjänsteindikatorn har arbetats fram på Almega av Patrick Joyce och Staffan Johansson. Insamlingen av data avslutades den 16 september 2021. För ytterligare upplysningar om det ekonomiska läget i den privata tjänstesektorn kontakta:

Patrick Joyce
Chefekonomen Almega
Tel. 08-762 69 67, patrick.joyce@almega.se

Staffan Johansson
Analytiker Almega
Tel. 070 799 12 26, staffan.johansson@almega.se

Almega är de svenska tjänsteföretagarnas arbetsgivar- och intresseorganisation. Almega har cirka 11 000 medlemsföretag i nio förbund, som tillsammans representerar ett sextiototal branscher inom tjänstesektorn. Medlemsföretagen har drygt 550 000 anställda. Arbetsgivarförbunden arbetar med de frågor som rör respektive bransch. Förbunden bildar tillsammans Almega och ingår i Svenskt Näringsliv.

Almega Tjänsteförbunden	Medieföretagen
Almega Tjänsteföretagen	Säkerhetsföretagen
Innovationsföretagen	Tågföretagen
IT&Telekomföretagen	Vårdföretagarna
Kompetensföretagen	

Innehåll

1	Sammanfattning	4
2	Tjänstesektorn tillbaka igen	6
	2.1 Återhämtningen allt starkare	6
	2.2 Branscher som säljer till företag växer snabbt	9
	2.3 Branscher som säljer till hushåll på väg tillbaka	13
	2.4 Stadigt läge för branscher som säljer till offentliga sektorn	15
	2.5 Risken för avvecklingar minskar	16
3	Arbetsmarknaden har vänt	18
	3.1 Sysselsättningen börjar öka	18
	3.2 Allt färre korttidspermitterade	21
	3.3 Anställningsplanerna mer optimistiska	22
	3.4 Färre fall av arbetsbrist under sommaren	25
	3.5 Arbetslösheten är hög men har börjat minska	25
4	Tjänstepriserna på väg upp	28
	4.1 Företagens försäljningspriser ökar igen	28
	4.2 Konsumentpriserna ökar	30
5	Om tjänsteindikatorn	32

1 Sammanfattning

Tjänsteproduktionen högre än före pandemin

Efter en utdragen återhämtning är den privata tjänstesektorn till slut tillbaka på nivån före Coronautbrottet. I juli i år var produktionen i tjänstesektorn – med hänsyn till säsongskillnader – 1,8 procent högre än i före pandemin i januari 2020. Almegas tjänsteindikator tyder på att produktionen i tjänstesektorn kommer att fortsätta att växa även under det tredje kvartalet 2021. Återhämtningen drivs, precis som tidigare kvartal, av en god tillväxt inom företagstjänster som till stor del säljer till industri, byggsektorn och på export.

Produktionen av företagstjänster inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik var i juli 2021 hela 17,1 procent högre än i januari 2020. Även i maj och juni var produktionen betydligt högre än före pandemin.

Även företagstjänster inom personaluthyrning, fastighetservice, resor och andra stödtjänster till företag, som bland annat städning och service, har återhämtat sig och är tillbaka på samma nivå som i januari 2020. Bemanningsbranschen haft en mycket god utveckling sedan slutet av 2020. Det andra kvartalet i år var omsättningen inom branschen 35 procent högre än under det andra kvartalet 2020 och fem procent högre än samma kvartal 2019.

Informations- och kommunikationsföretagen har klarat Coronakrisen bäst av alla tjänstebranscher. I juli i år var produktionen – med hänsyn till säsongeffekter – 18,8 procent högre än i januari 2020. Även produktionen i maj och juni var klart högre än före pandemin. Bland datakonsulter var produktionen i juli 20 procent högre än i januari 2020.

För tjänstebranscher som säljer till hushåll går återhämtningen trögare. Inom kultur, nöje och fritid – museer, teatrar, sportanläggningar, gym med mera – har krisen bestått. I juli var omsättningen 14 procent lägre än i januari 2020. Slopandet av publikrestriktionerna i slutet av september kommer att hjälpa branschen avsevärt. För reseföretag är läget fortsatt svårt även om det värsta sannolikt är över. I augusti hade 63 procent av reseföretagen tappat minst en fjärdedel av sin omsättning jämfört med normalt. Företagen förväntar sig dock att läget ska förbättras framöver.

De privata utförarna av vård- och omsorgstjänster påverkades kraftigt negativt i början av Coronakrisen. Under vintern och våren har den privata vården återhämtat sig. I juli i år var produktionen inom privat vård och omsorg fyra procent högre än före Coronautbrottet. Det finns stort uppdymt vårdbehov som behöver arbetas bort under lång tid framöver.

Två av tre tjänstejobb tillbaka

Coronapandemin har kostat jobb i den privata tjänstesektorn men två av tre jobb som försvann under pandemin har kommit tillbaka. Det andra kvartalet i år var sysselsättningen i tjänstesektorn 49 800 personer högre än under samma kvartal 2020. Jämfört med andra kvartalet 2019 har fortfarande 24 700 jobb försvunnit från tjänstesektorn. Almegas arbetsmarknadsindikator tyder dock på att jobbtillväxten kommer att fortsätta även under det tredje kvartalet i år.

Flest jobb har skapats inom information och kommunikation. Det andra kvartalet i år var antalet anställda 8 200 personer fler än andra kvartalet 2020. Totalt har 15 800 nya jobb skapats inom branschen de senaste två åren.

Bland de kunskapsintensiva konsulttjänsterna inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik har sysselsättningen istället minskat något på årsbasis. Antalet anställda det andra kvartalet var 2 000 personer färre än samma kvartal 2020.

Inom personaluthyrning och rekrytering har läget ljusnat rejält. På ett år har antalet anställda ökat med 9 600 personer även om antalet anställda fortfarande är lägre än i början av 2019. Bland företag som säljer rekryteringstjänster har omsättningen stigit kraftigt det senaste halvåret och är tillbaka på den nivå som gällde i början av 2019.

Inom kultur, nöje och fritid var antalet anställda under andra kvartalet i år 5 500 fler jämfört med samma kvartal 2020. Trots uppgången var antalet anställda var fortfarande 3 600 färre än samma kvartal 2019.

Inom privat vård och omsorg har antalet anställda ökat igen efter nedgången under inledningen av pandemin. Antalet anställda det andra kvartalet i år var 12 100 fler än samma kvartal 2020 och tillbaka på samma nivå som under det andra kvartalet 2019.

Företagen var i augusti fortsatt positiva om sin framtida personalsituation. Inom samtliga tjänstebranscher förväntar sig företagen att öka personalstyrkan framöver. Mest positiva om framtiden är tekniska konsulter, datakonsulter och bemanningsföretag där en majoritet av företagen förväntar sig att nyanställa framöver.

Antalet varsel om uppsägningar inom tjänstesektorn och Almegas egna rådgivningsärenden gällande personalneddragningar var i sommar tillbaka på samma nivå som före pandemin.

Tjänstepriserna på väg upp

Under 2020 dämpades försäljningspriserna på tjänster avsevärt. Nu börjar dock tjänstepriserna att stiga igen. Prisökningen under det andra kvartalet var 1,9 procent på årsbasis vilket fortfarande är lägre än under 2019. Ökningen av tjänstepriserna berodde främst på ökade priser på transporttjänster samt stigande priser på fastighetstjänster och konsulttjänster inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik.

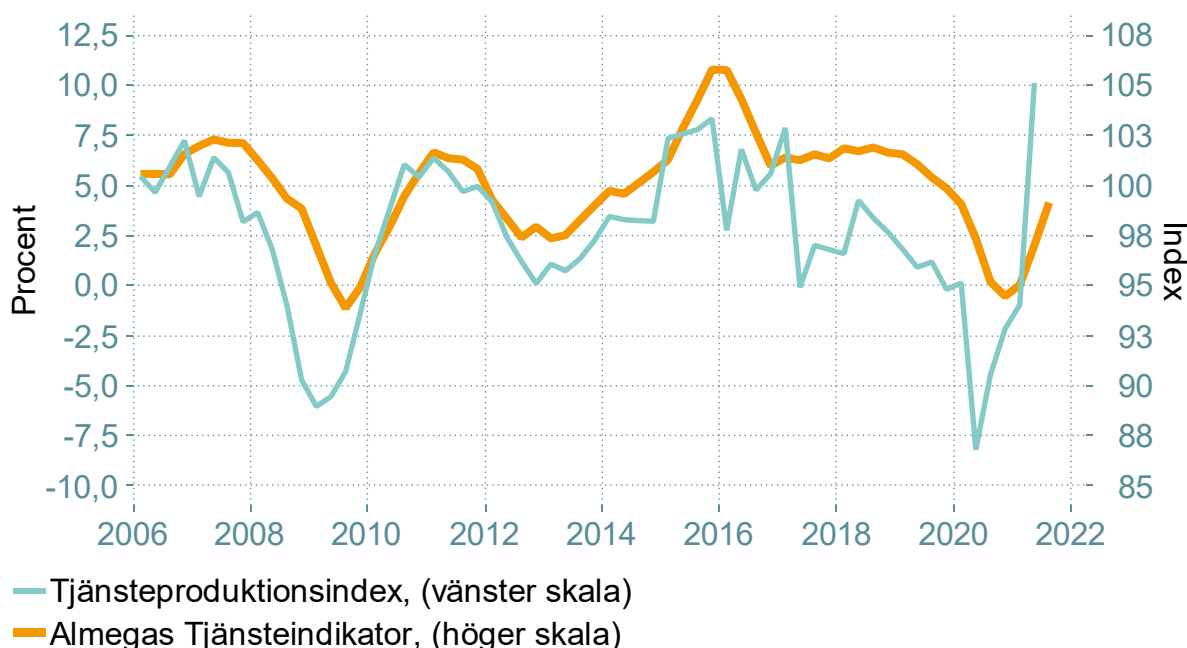
Almegas prisindikator för det tredje kvartalet tyder på att prisuppgången kommer att fortsätta. Den bedömningen styrks av att priserna på insatsvaror i tjänstesektorn har stigit under året och fortsätter att stiga.

2 Tjänstesektorn tillbaka igen

2.1 Återhämtningen allt starkare

Efter en utdragen återhämtning är nu den privata tjänstesektorn till slut tillbaka på nivån före Coronabrottet. Under det andra kvartalet i år var produktionen i den privata tjänstesektorn 1,0 procent högre än andra kvartalet 2019. Det innebär att tjänsteproduktionen stigit med 10,2 procent jämfört med det andra kvartalet 2020 när krisen var som djupast.¹ Almeegas tjänsteindikator tyder på att produktionen i tjänstesektorn kommer att fortsätta att växa även under det tredje kvartalet 2021.

Diagram 1: Almeegas tjänsteindikator för produktionstillväxten i den privata tjänstesektorn kvartal tre 2021

Anm: Från 2015 räknas Ericsson som tjänsteföretag, vilket innebar ett tidsseriebrott mellan 2014 och 2015.

Källa: Almega, Konjunkturinstitutet, SCB, Macrobond.

Den dramatiska utvecklingen under början av Coronakrisen där industriproduktionen föll med 18 procent och tjänsteproduktionen med tio procent på tre månader avlöstes senare av en stadig återhämtning. Industrin återhämtade sig betydligt snabbare än tjänstesektorn men efter årsskiftet 2020/2021 har industrins återhämtningstakt mattats av. Det finns flera orsaker till avmattningen. Den inledande kraftiga uppgången under hösten 2020 berodde på att industrin snabbt ökade sin produktion för att leverera de beställningar man inte kunde tillgodose tidigare under året. När dessa beställningar levererats ligger den totala orderstocken i Teknikindustrin under det historiska genomsnittet även om orderingen ökar.²

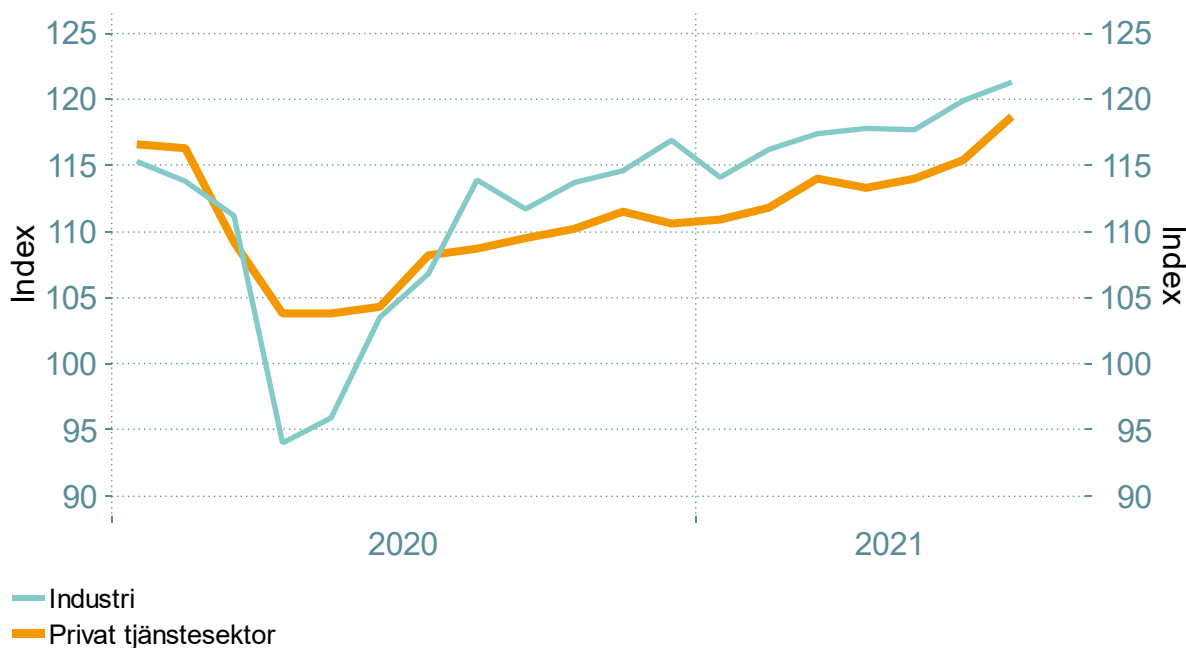
¹ SCB, Tjänsteproduktionsindex. [Tjänsteproduktionsindex \(TPI\) \(scb.se\)](https://www.scb.se/produkter/tpi/)

² Teknikföretagen, konjunkturbarometer september 2021. [Microsoft Word - Kvartal 3 Tekbarro korr.docx \(teknikforetagen.se\)](#)

Industriproduktionen hålls även tillbaka av brist på komponenter, andra leveransstörningar och stigande priser på insatsvaror. Trots dessa problem var produktionen inom industrin i juli – med hänsyn till säsongeffekter – 5,2 procent högre än i januari 2020.

Produktionen i tjänstesektorn har stigit under våren och sommaren fast med stora skillnader mellan branscher. Företagstjänster som säljer till industri och på export har utvecklats mycket bra medan återhämtningen gått betydligt långsammare inom besöksnäringen, kultur och fritidstjänster och transportsektorn. I juli var tjänsteproduktionen – med hänsyn till säsongeffekter – 1,8 procent högre än i januari 2020.

Diagram 2: Produktionen i industrin och privata tjänstesektorn jan 2020 till juli 2021
Säsongs- och kalenderjusterat

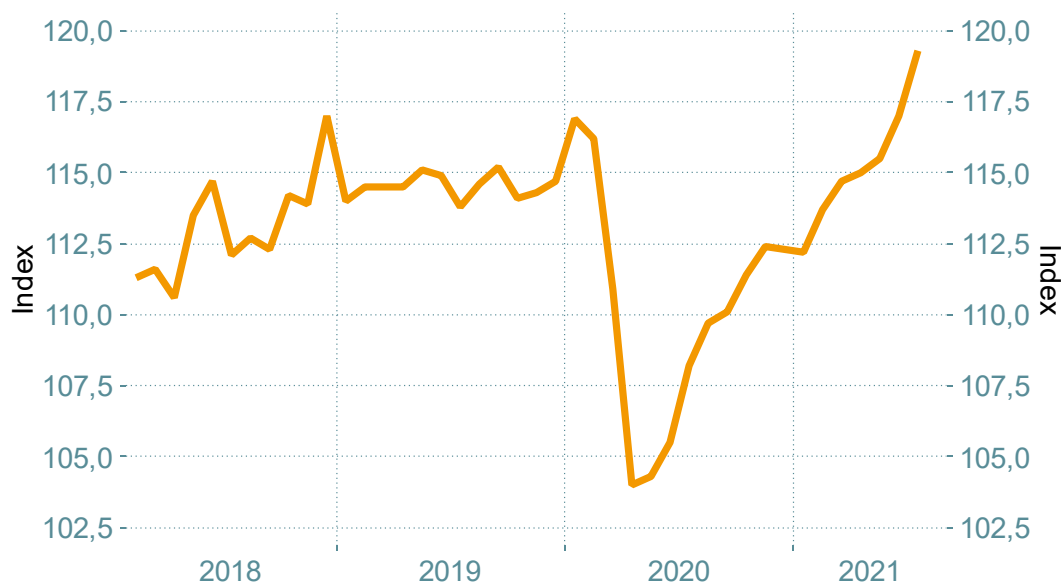
Källa: SCB Produktionsvärdeindex

Anm: Tillverkningsindustri (B+C) samt privat tjänstesektor exklusive finansiell sektor.

Tjänstesektorns tyngd i ekonomin gör att den sammantagna produktionen i näringslivet i juli var – med hänsyn till säsongeffekter – 2,1 procent högre än i januari 2020.

Diagram 3: Produktionen i näringslivet, januari 2018 till juli 2021

Säsong- och kalenderjusterat

Källa: SCB Produktionsvärdesindex

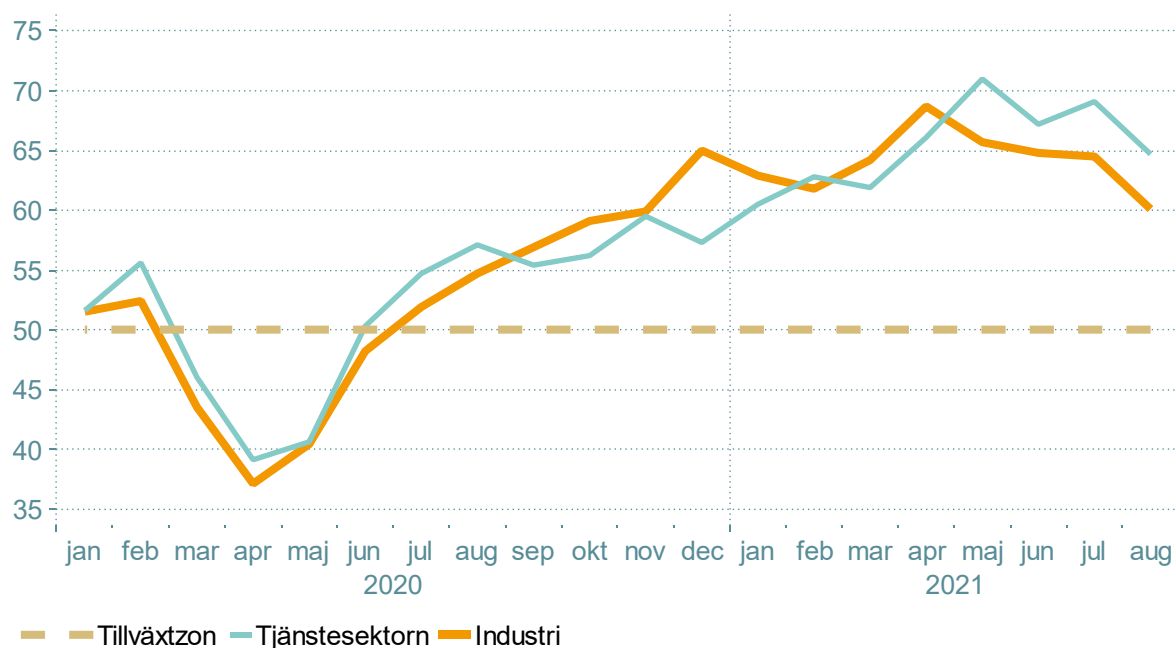
Anm: Näringslivet exklusive finansiell sektor.

Företagen inom tjänstesektorn har varit relativt optimistiska om framtiden ända sedan sommaren 2020 även om den andra och tredje vågen av smittspridning under hösten och vintern gjorde att en del av förhoppningarna kom på skam.

Inköpschefsindex (PMI) för privata tjänster – som mäter företagets förväntningar på framtiden – har legat i tillväxtzonen (över 50) i Sverige varje månad sedan juli 2020. Under sensvåren 2021 var framtidsförväntningarna extra starka. I maj 2021 uppnådde PMI för tjänstesektorn det högsta värde som noterats under de 15 år som indexet funnits. Sedan dess förväntningarna dämpats något. Det beror främst på att företagets ordergång fallit tillbaka något även om orderstocken fortfarande är god. Det talar för en fortsatt positiv utveckling i tjänstesektorn under hösten och vintern. Framtidsförväntningarna är högre i den svenska tjänstesektorn än i övriga Europa även om läget förbättrades även där under sommaren.³

³ Silf och Swedbank, Inköpschefsindex tjänster 3 september 2021, [Månadens PMI-Services - Inköpschefsindex tjänster | silf.se](https://www.silf.se/nyheter/2021/09/03/manadens-pmi-services-inkopschefsindex-tjanster)

Diagram 4: Inköpschefsindex för privata tjänster och industri, januari 2020 till augusti 2021
Säsongsrensats

Källa: Swedbank/Silf

2.2 Branscher som säljer till företag växer snabbt

Redan under 2019 försvagades efterfrågan på de flesta företagstjänster på grund av konjunktur nedgången.⁴ Under den första Coronavågen våren 2020 föll produktionen inom företagstjänster snabbt. Nedgången blev dock tillfällig och redan under hösten 2020 började återhämtningen. Under våren och sommaren 2021 har utvecklingen varit mycket god. Ett riskmoment är leveransstörningarna i industrin. Om dessa skulle bli allvarigare kan detta påverka efterfrågan på företagstjänster.⁵

Produktionen av företagstjänster inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik var i juli 2021 hela 17,1 procent högre än i januari 2021 (se tabell 1). Man bör inte lägga för stor vikt vid produktionen en enstaka månad men produktionen även i maj i juni var betydligt högre än före pandemin.⁶

Återhämtningen för dessa företagstjänster beror till stor del på att industriproduktionen fortsatt att öka. Byggsektorn – som också är en annan viktig beställare för delar av konsultbranschen – har hållit upp produktionen under hela pandemin. Under andra kvartalet i

⁴ Till företagstjänster räknar Almegas förutom bolag inom ekonomi, juridik, vetenskap och teknik (SNI 69–75) även datakonsulter och telekombolag (SNI 61–63) samt bemanningsföretag, resetjänster med mera (SNI 77–82).

⁵ SCB, tjänsteproduktionsindex, 8 september 2021 [Tjänsteproduktionsindex \(TPI\) \(scb.se\)](https://www.scb.se/tjansteproduktionsindex)

⁶ Produktionen inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik var under perioden maj-juli 2021 elva procent högre än samma period under 2019.

år var byggproduktionen oförändrad jämfört med andra kvartalet 2020 och 3,9 procent högre än samma kvartal 2019.⁷

Exporten av affärstjänster har till stor del återhämtat sig efter fallet under 2020. Det andra kvartalet i år var exporten 11,3 procent högre än andra kvartalet 2020 men exporten var fortfarande 2,0 procent lägre än samma kvartal 2019.⁸

Sektorn ser optimistiskt på framtiden. I augusti förväntade sig 51 procent av konsulter inom företagsledning och 42 procent av arkitekterna och tekniska konsulter att efterfrågan på deras tjänster skulle öka de närmste tre månaderna. Förväntningarna på framtiden har dock dämpats lite jämfört med i maj (se tabell 2).

Tabell 1: Produktionen i tjänstebranscher som främst säljer till företag
Förändring jämfört med januari 2020, säsong- och kalenderjusterat, procent

	2020		2021				
	Juni	Dec	Mars	April	Maj	Juni	Juli
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	-6,5	0,0	5,0	7,9	9,2	12,8	17,1
Information & kommunikation	-2,1	1,8	9,0	7,8	9,8	12,3	18,8
- Varav datakonsulter	-2,0	2,4	12,2	11,9	13,6	20,1	i.u
Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster, andra stödtjänster	-13,6	-6,4	-6,2	-2,8	-4,4	-1,9	0,3
Transport och magasinering	-17,4	-11,2	-11,0	-12,2	-10,0	-6,3	-7,2
- Varav flygbolag	-87,6	-67,8	-80,8	-79,8	-79,0	-70,7	i.u
Partihandel utom motor	-5,3	-0,5	5,5	-0,9	1,8	1,2	0,3

Källa: SCB, tjänsteproduktionsindex

En undersökning från Innovationsföretagen – där tekniska konsulter, industrikonsulter och arkitektföretag ingår – bekräftar de positiva framtidsförväntningarna i branschen. 66 procent av företagen tror att efterfrågan på uppdrag i Sverige kommer att förbättras under det kommande halvåret jämfört med 49 procent i maj. Mest optimistiska är industrikonsulterna där 80 procent tror på ökad efterfrågan i Sverige. Bland teknikkonsulterna är andelen 65 procent och bland arkitekterna 48 procent. Innovationsföretagens medlemmar är mindre optimistiska vad gäller exporten. 27 procent av företagen tror att efterfrågan från kunder i utlandet kommer att öka det närmaste halvåret.⁹

Arkitekter och teknikkonsulter tror främst på att efterfrågan kommer att växa inom miljöprojekt, stadsplanering och trafikinvesteringar. Företagen har lägre förväntningar på ökad efterfrågan inom byggande av bostäder och industrilokaler.¹⁰

⁷ SCB, Produktionsvärdeindex, 8 september 2021 [Produktionsvärdeindex \(PVI\), kedjeindex, 2015=100, efter näringsgren SNI2007. Kvartal 2010K1 - 2021K2. PxWeb \(scb.se\)](#)

⁸ SCB, tjänstehandel, [Utrikeshandeln med tjänster vänder uppåt \(scb.se\)](#)

⁹ Almega Innovationsföretagen (2021). Investeringssignalen, september 2021. (Kommande)

¹⁰ Ibid.

Produktionen av olika företagstjänster inom personaluthyrning, fastighetsservice, resor och andra stödtjänster till företag, som bland annat städning och service, rasade under våren 2020 men återhämtade sig något under vintern och våren. Återhämtningen har fortsatt under sommaren och i juli var den sammantagna produktionen inom branscherna – med hänsyn till säsongvariation – tillbaka på samma nivå som i januari 2020 (se tabell 1).

Tabell 2: Efterfrågan i tjänstebranscher som främst säljer till företag. Utfall tre månader bakåt och förväntningar tre månader framåt, augusti 2021

Nettotal, säsongsrensat

	Utfall maj	Utfall aug	Förväntningar från aug
Landtransporter	18	24	33
Juridiska och ekonomiska konsulter	47	38	16
Konsulter företagsledning	33	32	51
Arkitekter & tekniska konsulter	29	24	42
Datakonsulter	44	60	55
Arbetsförmedling, bemanning mm	68	74	46
Övriga företagstjänster	4	10	52

Källa: Konjunkturinstitutet

Siffror från Kompetensföretagen, där framför allt bemanningsföretag ingår, visade att utvecklingen vände uppåt under slutet av 2020 och uppgången har vuxit i styrka under detta år. Det andra kvartalet i år var omsättningen inom företagen 35 procent högre än under det andra kvartalet 2020 och även fem procent högre än samma kvartal 2019.¹¹

Uthyrningen av personal ökade inom alla branscher under det andra kvartalet jämfört med ett år tidigare. Den största ökningen inom bemanning skedde inom uthyrning av personal till industri och tillverkning – verkstadsarbetare, montörer och arbetare inom bygg och anläggning. Uthyrningen ökade med 67 procent jämfört med samma kvartal 2020.

Uthyrningen av personal för lager och logistik – chaufförer och lagerpersonal – ökade med 38 procent jämfört med samma kvartal 2020. Uthyrningen av personal inom vård- och omsorg ökade med 35 procent på årsbasis. Dessa tre områden står för två tredjedelar av Kompetensföretagens uthyrning. Även omsättningen inom rekryteringstjänster ökar kraftigt på årsbasis. Omsättningen det andra kvartalet i år var dubbelt så hög som ett år tidigare och på samma nivå som under det andra kvartalet 2019 vilket bekräftar att läget på arbetsmarknaden blir allt bättre.¹²

Bemanningsföretagen drabbas tidigast av en nedgång i ekonomin och har haft fallande omsättning sedan mitten av 2018. Bemanningföretagen är också de första som har nytta av en uppgång i konjunkturen. Företagen inom personaluthyrning och arbetsförmedling ser

¹¹ Omsättningen var dock fortfarande 7,5 procent lägre än under andra kvartalet 2018 innan efterfrågan på bemanningstjänster började minska. Almega Kompetensföretagen (2021). [Kompetensföretagens Kvartalsrapport 2021 Q2 \(almega.se\)](#)

¹² Ibid

optimistiskt på framtiden och en majoritet väntar att efterfrågan ska stiga den närmaste framtiden (se tabell 3).

Informations- och kommunikationsföretagen var den tjänstebransch som klarade nedgången under den första Coronavågen bäst. Produktionen föll något under krisens första månader men var redan vid slutet av året tillbaka på nivåerna före pandemin. I juli i år var produktionen – med hänsyn till säsongeffekter – 18,8 procent högre än i januari 2020 (se tabell 1). Stora avvikelser kan förekomma enstaka månader men produktionen även i maj och juni var klart högre än före pandemin. Även delbranschen datakonsulter har utvecklats starkt efter en kort nedgång i början pandemin. I juni i år var produktionen 20 procent högre än i januari 2020.

Enligt företaget Radars branschbedömning kommer tillväxten inom branschen under 2021 att ske uteslutande inom IT-tjänster, i första hand konsulttjänster och molntjänster.¹³

Exporten av tele-, data- och informationstjänster föll under det andra kvartalet 2020 men återhämtade sig mot slutet av året. Under det andra kvartalet 2021 var exporten av dessa tjänster nio procent högre än samma kvartal 2020. Exporten var dock 28 procent lägre än andra kvartalet 2019 då exporten var exceptionellt hög.¹⁴

Framtidsförväntningarna är goda inom branschen. I augusti förväntade sig över hälften av datakonsulterna ökad efterfrågan framöver (se tabell 2).

Säkerhetsföretagen drabbades av en tydligt minskad efterfrågan under den första delen av Coronakrisen när event ställdes in och verksamheten på flygplatser minskade kraftigt. Läget stabiliserades dock under slutet av 2020. I Säkerhetsföretagens senaste undersökning svarade drygt hälften av företagen i branschen att efterfrågan ökat de senaste tre månaderna och 60 procent av företagen väntade sig ökad efterfrågan på sina tjänster även de närmaste tre månaderna.¹⁵

Bland övriga tjänstebranscher som främst säljer till företag finns partihandeln till företag och transport- och magasineringsföretagen. Försäljningen i partihandeln föll i början av Coronakrisen kraftigt men återhämtade sig senare. I juli var försäljningen på samma nivå som i januari 2020 (se tabell 1).

Inom transporter är krisen fortfarande påtaglig även om en viss förbättring skett. I juli var produktionen 7,2 procent lägre än i januari 2020. Bland flygbolagen var omsättningen i juni 71 procent lägre än i januari 2020 (se tabell 1).

Volymen godstrafik på tåg fortsatte att öka även under det andra kvartalet i år. Den statliga miljökompensationen till sektorn har inneburit en välbehövlig lättnad.¹⁶

¹³ IT Radar Update, 2021

¹⁴ Under de fyra kvartalen mellan kvartal tre 2020 och kvartal två 2021 var dock exporten av tele-, data- och informationstjänster nio procent högre än under fyra föregående kvartalen. SCB, [Utrikeshandel med tjänster \(scb.se\)](https://www.scb.se/utrikeshandel-med-tjanster)

¹⁵ Almega Säkerhetsföretagen (2021) Konjunkturbarometer, andra kvartalet. [konjunkturbarometer-q2-2021.pdf \(almega.se\)](https://www.almega.se/konjunkturbarometer-q2-2021.pdf)

¹⁶ Almega, Tågföretagen.

2.3 Branscher som säljer till hushåll på väg tillbaka

Tjänstbranscher som säljer till hushåll drabbades hårdast av restriktionerna mot spridningen och förändrade beteenden hos konsumenterna. För vissa av branscherna blev nedgången mycket kraftig och bestod även under hösten och vintern 2020/2021.

Hushållens konsumtion föll med nästan tio procent under det andra kvartalet 2020. Mot slutet av 2020 återhämtade sig konsumtionen något men förblev lägre än ett år tidigare. Under 2021 har återhämtningen fortsatt och hushållens konsumtion var det andra kvartalet 9,5 procent högre än under det andra kvartalet 2020. Konsumtionen var dock fortfarande 0,8 procent lägre än samma kvartal 2019.¹⁷

Det andra kvartalet i år var konsumtionen av hotell och restaurangtjänster 23 procent högre än andra kvartalet 2020 men fortfarande 26 procent lägre än samma kvartal 2019. Konsumtionen av transporter och fordon har delvis återhämtat sig. Under andra kvartalet i år var konsumtionen 18 procent högre än andra kvartalet 2020 men fortfarande sju procent lägre än samma kvartal 2019.¹⁸

Tabell 3: Produktionen i tjänstbranscher som främst säljer till hushåll

Förändring jämfört med januari 2020, säsong- och kalenderjusterat, procent

	2020		2021				
	Juni	Dec	Mars	April	Maj	Juni	Juli
Hotell och restaurang	-42,6	-44,3	-35,7	-31,4	-30,4	-24,1	18,1
Kultur, nöje och fritid samt annan service	-15,7	-19,2	-18,0	-17,0	-16,6	-13,4	-14,4
Detaljhandel utom motor	-5,5	-5,7	1,0	0,8	3,5	4,2	3,1
Motorhandel	-7,7	2,7	23,1	-1,4	3,0	2,7	2,8
Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare	-4,2	-2,7	-1,2	-4,0	-3,3	-2,9	-2,8

Källa: SCB, tjänsteproduktionsindex

Anm: Fastighetsbolag och fastighetsförvaltare säljer tjänster både till hushåll och företag

Hotell och restaurangbranschens omsättning föll till hälften under de första månaderna efter Coronautbrottet. Under våren har läget gradvis förbättrats och branschen upplevde en kraftig – eventuellt tillfällig – uppgång under juli månad då produktionen även efter säsongjusteringar var 18 procent högre än i januari 2020.¹⁹ En viktig orsak till detta var sannolikt att svenskar valde att semestra i Sverige på grund av fortsatta restriktioner för utlandsresor. Branschen ser mer optimistiskt på framtiden än tidigare och företagen förväntar

¹⁷ SCB, hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål. [Statistikdatabasen \(scb.se\)](https://www.scb.se/statistik/databaser)

¹⁸ [Statistikdatabasen \(scb.se\)](https://www.scb.se/statistik/databaser)

¹⁹ Produktionen inom hotell och restaurang i juli 2021 var 20 procent högre än i juli 2019 och 49 procent högre än i juli 2020.

sig ökad efterfrågan den närmaste framtiden (se tabell 4). I Konjunkturinstitutets extramätning i början av augusti svarade 23 procent av företagen inom hotell och restaurang att de tappat minst hälften av sin omsättning jämfört med normalt. Det var en tydlig förbättring jämfört med tidigare under året. I juni var andelen 38 procent och i april 64 procent.²⁰

Inom kultur, nöje och fritid – som rymmer museiverksamhet, teaterverksamhet, sportanläggningar, gym och dylikt – har krisen bestått även om läget förbättrades något under sommaren. I juli var omsättningen – med hänsyn till säsongskillnader – 14 procent lägre än i januari 2020.

Motorhandeln drabbades hårt under början av krisen men därefter har läget förbättrats betydligt. I mars i år ökade försäljningen tillfälligt inför höjningen av skatten på nya bensin- och dieslbilar den 1 april. I juli var omsättningen i branschen tre procent högre än i januari 2020

Detaljhandelns försäljning föll kraftigt i början av krisen men har återhämtat sig under denna vår. I juli i år var försäljningen – med hänsyn till säsongskillnader – tre procent högre än i januari 2020. I början av krisen minskade försäljningen i sällanköpshandeln kraftigt. Under denna vår har dock försäljningen i sällanköpshandeln utvecklats bra. I juni var försäljningen i sällanköpshandeln elva procent högre än samma månad 2020 och i juli sju procent högre.²¹ Under sommaren har försäljningen av kläder varit nästan lika hög som före pandemin. Handelns utredningsinstitut spår att årets försäljning i sällanköpshandeln kommer att bli den högsta sedan 2015.²²

Tabell 4: Efterfrågan i tjänstebranscher som främst säljer till hushåll. Utfall tre månader bakåt och förväntningar tre månader framåt, augusti 2021

Nettotal, säsongrensat

	Utfall maj	Utfall aug	Förväntningar från aug
Researrangörer och resebyråer	25	46	67
Hotell och restaurang	12	56	39
Fastighetsförvaltare	36	20	12

Källa: Konjunkturinstitutet

Anm: Fastighetsförvaltning säljer tjänster både till hushåll och företag.

Omsättningen inom fastighetsbolag och fastighetsförvaltare har i princip legat stilla under pandemin. Branschens omsättning var visserligen i juli i år tre procent lägre än i januari 2020 men omsättning i januari/februari 2020 var kraftigt högre än månaderna innan.²³

²⁰ Konjunkturinstitutet, extramätning företag 17 augusti [Fortsatt minskning av omsättningstappet i näringslivet - Konjunkturinstitutet](#)

²¹ SCB, [Detaljhandelns försäljning, förändring från föregående period. Månad 2001M01 - 2021M07. PxWeb \(scb.se\)](#)

²² HUI, 10 september, [DETALJHANDELNS KONJUNKTURRAPPORT \(hui.se\)](#)

²³ Jämfört med december 2019 var omsättningen bland fastighetsbolag 0,5 procent högre i juni 2020 och 1,9 procent högre i juli 2021.

För reseföretag är läget fortsatt svårt även om den värsta tiden kan vara över. I augusti svarade 63 procent av reseföretagen att de tappat minst en fjärdedel av sin omsättning jämfört med normalt. I juni var andelen 77 procent.²⁴ En stor majoritet av reseföretagen förväntar sig att läget ska förbättras framöver (se tabell 4).

Coronapandemin har haft fortsatt stor negativ påverkan för persontrafiken på tåg. Branschen har tagit ansvar för att upprätthålla tågtrafik och möjliggjort säkra resor, vilket påverkat resultatet. Endast hälften av biljetterna har fått säljas på tåg- och busslinjer längre än 15 mil i Sverige enligt regeringsbeslut, vilket begränsade företagens verksamhet under hela andra kvartalet. Begränsningen upphörde den 15 juli. Nu börjar vi ana ljuset i tunneln. Efter lättnaderna i restriktioner har marknaden sakta börjat återhämta sig. Osäkerheten om framtiden är dock stor.²⁵

Hemserviceföretagen har haft en god utveckling under det senaste året. Under det första halvåret 2021 var omsättningen för hemservice som omfattas av RUT-avdrag – främst städning och trädgårdsskötsel – 13 procent högre än under samma period 2020.²⁶

2.4 Stadigt läge för branscher som säljer till offentliga sektorn

Den privata utbildningsbranschen påverkades negativt av Corona under de första månaderna. Därefter har dock branschen återhämtat sig. I juli i år var omsättningen – efter hänsyn till säsongeffekter – en procent högre än i januari 2020.

Tabell 5: Produktionen i tjänstebranscher som främst säljer till offentliga sektorn

Förändring jämfört med januari 2020, säsong- och kalenderjusterat, procent

	2020		2021				
	Juni	Dec	Mars	April	Maj	Juni	Juli
Vård och omsorg	-6,4	1,0	2,9	4,6	5,2	4,9	4,4
Utbildning	-2,8	-1,2	0,8	0,2	3,9	0,9	1,1

Källa: SCB, tjänsteproduktionsindex

De privata utförarna av vård- och omsorgstjänster påverkades kraftigt negativt i början av Coronakrisen när äldre väntade med att flytta in på äldreboenden och icke akuta behandlingar inom specialistvården sköts på framtiden.²⁷

Under vintern och våren har den privata vården återhämtat sig. Det finns ett uppdämt vårdbehov som behöver arbetas bort under lång tid framöver. Privata vårdgivare har fått stora uppdrag för vaccineringen av befolkningen i flera regioner. I juli i år var omsättningen inom vård och omsorg – med hänsyn till säsongeffekter – drygt fyra procent högre än före

²⁴ Konjunkturinstitutet, extramätning företag 17 augusti. [Fortsatt minskning av omsättningstappet i näringslivet - Konjunkturinstitutet](#)

²⁵ Almega, Tågföretagen.

²⁶ Almega Hemserviceföretagen (2021) [Hemstädning ökar trots pandemin | Serviceföretagen \(tt.se\)](#)

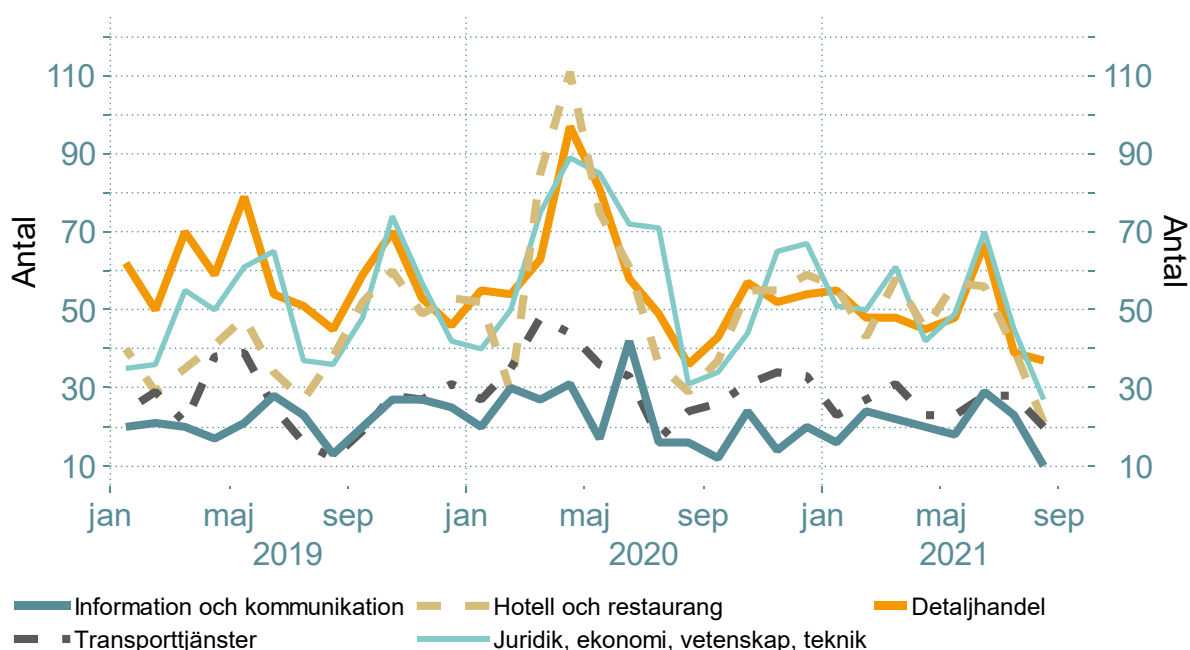
²⁷ Almega Vårdföretagarna. Effekter av pandemin. Medlemsenkät oktober 2020.

Coronabrottet. Inom den privata äldreomsorgen är däremot fortfarande aktiviteten lägre än före krisen. Siffror över antalet anställda inom privat driven vård och omsorg tyder på att omsorgsverksamheterna – sannolikt för äldre – har minskat i omfattning medan privat driven vård expanderat något under det senaste året (se avsnitt 3.1).

2.5 Risken för avvecklingar minskar

Under Coronakrisens första skede ökade konkurserna inom tjänstesektorn tillfälligt. Sedan hösten 2020 är antalet konkurser tillbaka på samma nivå som före krisen (se diagram 5). Andelen tjänsteföretag som själva ser en risk för att de ska behöva avvecklas har också minskat. I mars i år bedömde 29 procent av tjänsteföretagen att det fanns en viss risk för avveckling framöver. I augusti hade andelen minskat till 20 procent. Bland hotell och restauranger bedömde dock fortfarande drygt hälften av företagen i augusti att det fanns en risk för avveckling och bland reseföretagen var andelen två tredjedelar.²⁸

Diagram 5: Konkurser i tjänstebranscher, januari 2019 till augusti 2021

Källa: UC via Macrobond

De statliga ersättningarna till drabbade företag – bland annat stöd till korttidsarbete, omsättningsstöd och anstånd med skattebetalningar – har varit avgörande för att undvika en stor konkursvåg. Skatteanstånden uppgår till 51 miljarder kronor. I de flesta branscher är skatteanstånden små i förhållande till företagets rörelseresultat men i vissa branscher är andelen oroväckande hög. Inom personaluthyrning, resetjänster och andra stödtjänster till företag uppgick anstånden till 15 procent av rörelseresultatet. Det är sannolikt bland reseföretagen där anstånden är störst.²⁹ Skatteanstånden skulle betalats tillbaka i februari

²⁸ Konjunkturinstitutet, extramätning företag, 17 augusti 2021. [Fortsatt minskning av omsättningstappet i näringslivet - Konjunkturinstitutet](#)

²⁹ Svenskt Näringsliv (2021) [Rapport Återstartsfinansiering korr1.pdf](#)

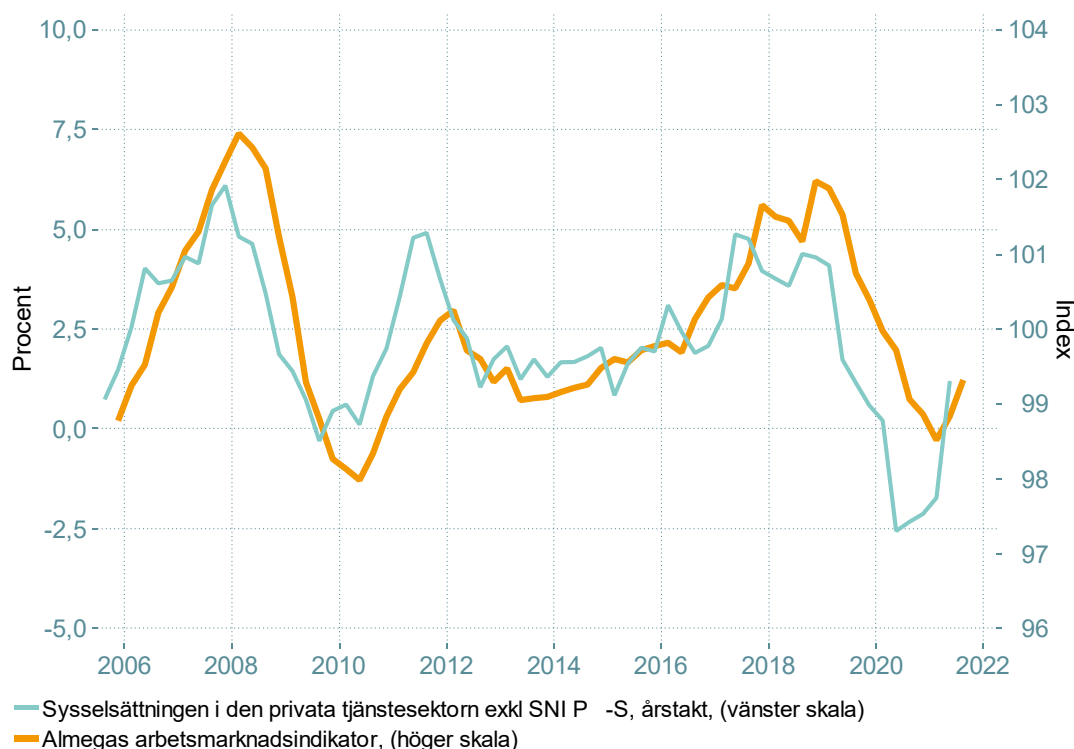
2022 men regeringen har aviserat företagen kommer att få möjlighet att betala av anstånden under de kommande 15 månaderna.

3 Arbetsmarknaden har vänt

3.1 Sysselsättningen börjar öka

Coronapandemin har kostat jobb i den privata tjänstesektorn men jobben kommer nu tillbaka i stadig takt. Det andra kvartalet i år var sysselsättningen i tjänstesektorn 49 800 personer, eller 2,2 procent, högre än under samma kvartal 2020 (se tabell 6). Antalet jobb är dock ännu inte tillbaka på samma nivå som före pandemin. Jämfört med andra kvartalet 2019 har 24 700 jobb försvunnit från tjänstesektorn. Almeegas arbetsmarknadsindikator tyder dock på att jobbtillväxten kommer att fortsätta även under det tredje kvartalet i år.

Diagram 6: Almeegas arbetsmarknadsindikator för sysselsättningstillväxten i privat tjänstesektor, kvartal tre 2021

Källa: Almega, SCB, Macrobond

Återhämtningen i tjänstesektorn kommer nu på bred front även om vissa branscher sticker ut.

Den i särklass starkaste utvecklingen sker inom information och kommunikation. Det andra kvartalet i år var antalet anställda 8 200 personer fler än andra kvartalet 2020. Ökningen förklaras nästan helt av att datakonsulterna blivit 6 100 personer fler under perioden. Totalt har 15 800 nya jobb skapats inom information och kommunikation de senaste två åren.

Bland de kunskapsintensiva konsulttjänsterna inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik minskade sysselsättningen något på årsbasis. Antalet anställda det andra kvartalet var 2 000 personer eller 0,7 procent färre än samma kvartal 2020. Antalet anställda inom juridik och ekonomi har blivit 3 000 färre. Bland arkitekter och tekniska konsulter minskade antalet anställda med 1 500 personer medan företagskonsulterna istället blivit 1 300 fler under det senaste året.

Produktionen i branschen har ökat under våren och sommaren och det är sannolikt att antalet anställda kommer att växa framöver. En undersökning av Innovationsföretagen – där arkitekter, tekniska konsulter och industrikonsulter ingår – tyder på att dessa företag började öka sin personalstyrka under våren och sommaren i år. I augusti svarade hälften av företagen att de ökat sin personalstyrka under det senaste halvåret.³⁰

Tabell 6: Anställda inom den privata tjänstesektorn andra kvartalet 2021 jämfört med andra kvartalet 2020 och 2019

Förändring i antal och procent

Bransch	Förändring 2021/2020	Förändring 2021/2020 procent	Förändring 2021/2019	Förändring 2021/2019 procent
Privat tjänstesektor, därav:	49 787	2,2	-24 706	-1,0
G Handel	-7 697	-1,3	-7 626	-1,3
H Transport och magasinering	3 485	1,6	-9 093	-3,9
I Hotell- och restaurangverksamhet	735	0,5	-38 547	-20,7
J Information och kommunikation	8 188	3,9	15 763	7,8
K Kreditinstitut- och försäkringsverksamhet	2 134	2,2	4 438	4,7
L Fastighetsverksamhet	11 241	15,3	14 223	20,2
M Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	-2 060	-0,7	-4 494	-1,5
N Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster	6 893	2,6	-1 834	-0,7
- Varav personaluthyrning, rekrytering	9 646	11,6	-4 277	-4,4
- Varav bevakning och säkerhetstjänst	-1 735	-6,0	-691	-2,5
P Utbildning	5 963	6,7	6 894	7,8
Q Vård och omsorg; sociala tjänster	12 149	5,3	195	0,1
- Varav vårdhem och bostäder med omsorg	8 828	5,8	-5 716	-3,4
R Kultur, nöje och fritid	5 463	15,9	-3 581	-8,3
S Annan serviceverksamhet	3 291	8,9	-1 054	-2,6

Källa: SCB kortperiodisk sysselsättningsstatistik

Anm: Ökningen av antalet anställda inom L Fastighetsverksamhet beror till stor del på en statistisk justering där antalet anställda hos bostadsrättsföreningar räknas upp.

³⁰ Almega Innovationsföretagen (2021) Investeringssignalen, september (kommande).

Inom personaluthyrning, fastighetsservice och resetjänster ökade antalet anställda med 6 900 personer, eller 2,6 procent, under det andra kvartalet i år jämfört med ett år tidigare.

Utvecklingen skilde sig kraftigt mellan delbranscherna. Inom personaluthyrning och rekrytering har läget ljusnat rejält. Antalet anställda andra kvartalet i år var 9 600 personer, eller nästan 12 procent, fler jämfört med andra kvartalet 2020. Fortfarande är dock sysselsättningen i branschen lägre än samma kvartal 2019. Inom fastighetsservice, som bland annat sanerar lokaler, där sysselsättningen ökade tidigare under året har utvecklingen planat ut. Under det andra kvartalet i år var antalet anställda 0,7 procent lägre än andra kvartalet 2020. Inom resetjänster minskade antalet anställda med nästan 23 procent jämfört med andra kvartalet 2020.

Även inom bevakning och säkerhetstjänster minskade antalet anställda med 1 700 personer eller sex procent jämfört med andra kvartalet 2020.

Bland transportföretagen var antalet anställda det andra kvartalet 2021 nästan 3 500 personer, eller 1,6 procent, fler än samma kvartal 2020. Skillnaderna är stora inom branschen. Värst drabbade är flygbolag och rederier där antalet anställda minskat med 4,7 procent på ett år. Inom transportföretagen går post- och kurirföretag fortsatt starkt i och med den ökande internhandeln och antalet anställda har ökat med 12,5 procent under det senaste året.

Inom hotell och restaurangbranschen som drabbats hårdast av pandemin har jobben slutat att försvinna. Det andra kvartalet i år var antalet anställda i princip detsamma som ett år tidigare. Jämfört med andra kvartalet 2019, innan pandemin bröt ut, har dock antalet anställda inom hotell och restaurang minskat med 38 500 personer, vilket motsvarar vart femte jobb i branschen.

Inom kultur, nöje och fritid som bland annat rymmer teatrar, biografier, nöjesanläggningar och nöjesparker har antalet anställda ökat med 5 500 personer, eller 15,9 procent, under det senaste året. De kraftiga upp- och nedgångarna inom denna bransch förklaras till stor del av restriktionerna mot smittspridningen. Trots en stark återhämtning var antalet anställda under andra kvartalet i år fortfarande 3 600 färre jämfört med samma kvartal 2019.

Inom privat vård och omsorg har antalet anställda ökat igen efter nedgången under inledningen av pandemin. Antalet anställda det andra kvartalet i år var 12 100 fler än samma kvartal 2020 och tillbaka på samma nivå som andra kvartalet 2019. Inom delbranschen vårdhem och bostäder med omsorg – där äldreboenden ingår – är dock antalet anställda 5 700 lägre än före pandemin. Jämfört med läget under pandemins höjdpunkt under andra kvartalet 2020 har dock antalet anställda inom vårdhem och bostäder med omsorg ökat. Detta beror sannolikt på att äldre efter Coronavaccineringen börjat flytta in på äldreboenden igen, vilket undveks när pandemin var som värst.

Bland fastighetsföretag har antalet anställda ökat med 11 200 mellan andra kvartalet 2020 och 2021. Ökningen av antalet anställda beror dock till stor del på en justering av SCB:s statistik där antalet anställda hos bostadsrättsföreningar räknats upp.

3.2 Allt färre korttidspermitterade

Ljusningen på arbetsmarknaden märks tydligt i siffrorna över antalet personer som varit korttidspermitterade sedan pandemin började. År 2020 var 371 000 anställda i den privata tjänstesektorn korttidspermitterade någon gång under året. Det motsvarade 18 procent av de anställda inom sektorn. I år har hittills 45 000 personer – mindre än två procent av de anställda inom tjänstesektorn – beviljats stöd till korttidsarbete.

Var fjärde person som varit korttidspermitterad i år – 13 000 personer – arbetar inom hotell och restaurang. Nästan var tionde anställd inom hotell och restaurang har varit korttidspermitterad någon gång under 2021. Även inom kultur, nöje och fritid och andra servicetjänster som skönhetsvård och kroppsvård har nästan var tionde anställd varit korttidspermitterad i år.

I övriga tjänstebranscher har en liten andel av de anställda varit korttidspermitterade i år. Permitteringarna har i princip upphört inom information och kommunikation och inom bemanningsbranschen. Bland konsulter inom juridik, ekonomi, teknik och bland arkitekter har permitteringarna minskat kraftigt. Inom resetjänster har permitteringarna minskat men inte upphört.

Tabell 7: Korttidspermitterade någon period under 2021 inom privat tjänstesektor

Antal och andel av sysselsatta i respektive bransch i procent

Bransch	Antal	Andel
Privat tjänstesektor totalt	44 766	1,9
G Handel	9 394	1,6
H Transport och magasinering	2 201	1
I Hotell- och restaurangverksamhet	13 008	8,8
J Information och kommunikation	956	0,4
M Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	6 453	2,2
N Uthyrning, fastighetservice, resetjänster	3 432	1,3
- Varav personaluthyrning, rekrytering	495	0,5
- Varav bevakning och säkerhetstjänst	173	0,6
P Utbildning	1 118	1,2
Q Vård och omsorg; sociala tjänster	1 310	0,5
- Varav vårdhem och bostäder med omsorg	100	0,1
R Kultur, nöje och fritid	3 879	9,7
S Annan serviceverksamhet	3 015	7,5

Källa: Tillväxtverket, Uttag korttidsarbete, 7 september

Korttidspermitteringarna var mer omfattande i början av 2021. I mars i år var 37 400 personer korttidspermitterade under samma vecka. I maj hade antalet sjunkit till 18 700.³¹ I skrivande

³¹ [Utökade grundtabeller, månad \(scb.se\)](#) Siffror för juni och juli saknas.

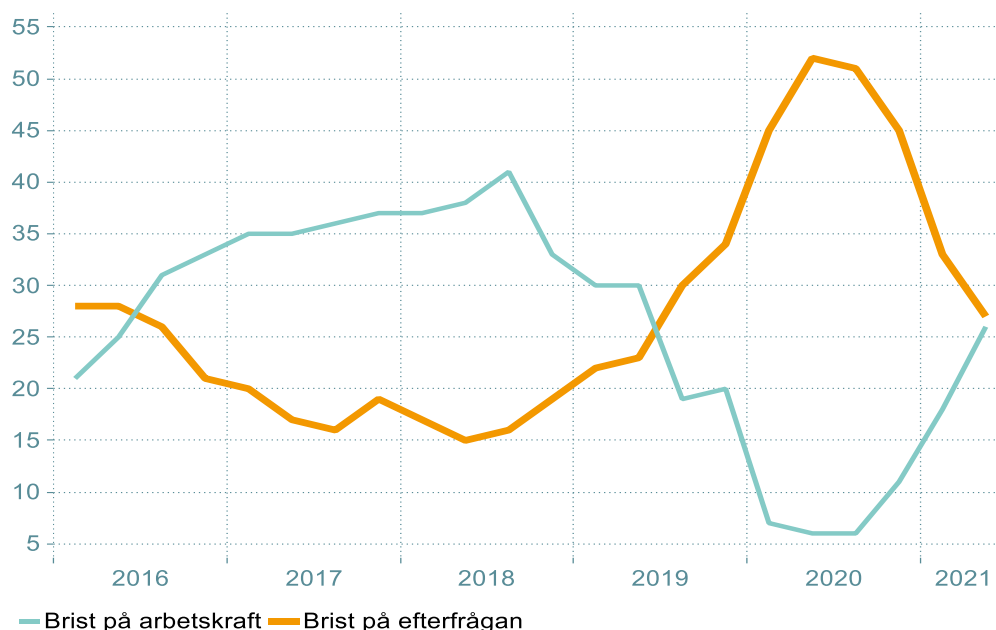
stund kommer det nuvarande systemet för statligt stöd till korttidsarbete att upphöra den 30 september 2021.

3.3 Anställningsplanerna mer optimistiska

Bristen på arbetskraft som var det största hindret för tjänsteföretagen mellan 2016 och 2019 försvann tillfälligt under pandemin men börjar nu öka igen. Under årets andra kvartal uppgav 26 procent av tjänsteföretagen att brist på personal var det största hindret i deras verksamhet. Det är en tydlig ökning jämfört med föregående kvartal. Bristen på arbetskraft är nu i princip ett lika stort problem som svag efterfrågan (se diagram 7).

Diagram 7: Det största hindret för tjänsteföretagens verksamhet första kvartalet 2016 till andra kvartalet 2021

Procent säsongsrensat

Källa: Konjunkturinstitutet

Skillnaderna mellan tjänstesektorns branscher är dock stora. Bland datakonsulter och tekniska konsulter och konsulter inom juridik och ekonomi var brist på arbetskraft det största problemet för mer än 60 procent av företagen. Inom bemanning har mer än hälften av företagen svårt att rekrytera. Inom hotell och restaurang och inom resebranschen var brist på arbetskraft fortfarande ett litet problem under det andra kvartalet i år (se tabell 8).

Tabell 8: Andel tjänsteföretag som anger att brist på arbetskraft är deras största problem, andra kvartalet 2021

Procent

Bransch	Andel
Tjänstesektorn	26
Landtransport	18
Hotell och restauranger	10
Datakonsulter	65
Finans- och försäkringsverksamhet	5
Fastighetsförvaltning	8
Juridiska och ekonomiska konsulter	63
Konsulter företagsledning	51
Arkitekter	46
Tekniska konsulter	59
Arbetsförmedling, bemanning	54
Researrangörer	0

Källa: Konjunkturinstitutet

Ett annat tecken på att läget på arbetsmarknaden har förbättrats är att omsättningen bland företag som säljer rekryteringstjänster har stigit kraftigt det senaste halvåret. Det andra kvartalet i år var omsättningen på rekryteringstjänster dubbelt så hög som under andra kvartalet 2020 och lika hög som under andra kvartalet 2019.³²

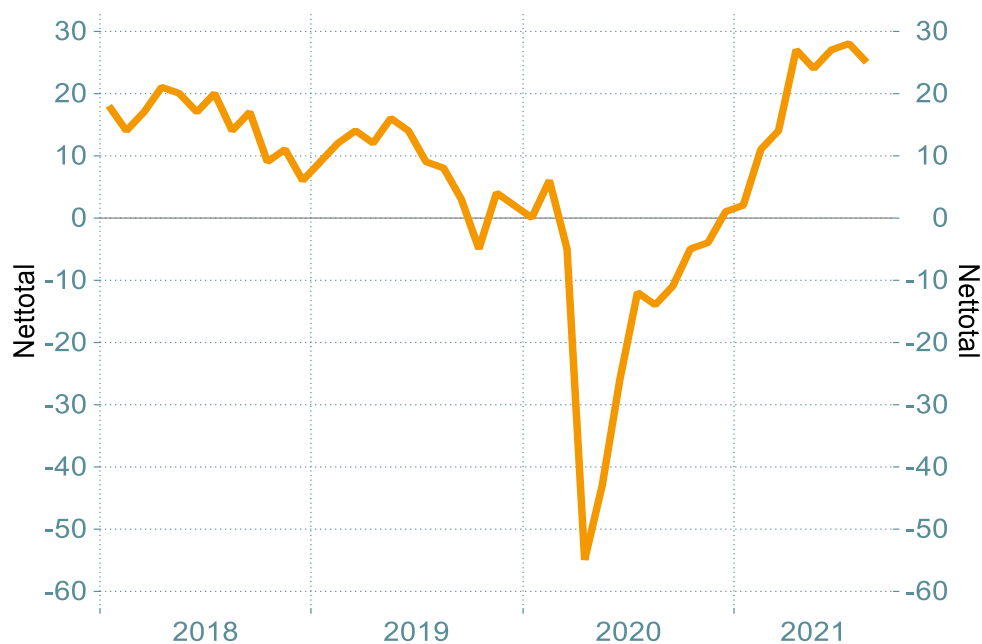
Tjänsteföretagen tappade helt intresset för att anställa under våren 2020 (se diagram 8). Därefter har dock läget stadigt blivit allt ljusare. Andelen företag som räknar med att minska personalstyrkan har sjunkit betydligt och allt fler räknar med att öka antalet anställda framöver. I augusti räknade 36 procent av tjänsteföretagen med att öka personalstyrkan de kommande tre månaderna och 12 procent med att minska den. Resten räknade med att hålla personalstyrkan oförändrad.³³

³² Almega Kompetensföretagen (2021). [Kompetensföretagens Kvartalsrapport 2021 Q2 \(almega.se\)](https://www.almega.se/kompetensforetagens-kvartalsrapport-2021-q2)

³³ Normalt svarar hälften av företag att de planerar att hålla en oförändrad personalstyrka. Konjunkturinstitutets månadsbarometrar. <https://www.konj.se/publikationer/konjunkturbarometern/indikatorer-i-konjunkturbarometern.html>

Diagram 8: Tjänsteföretagens anställningsplaner. Förväntningar tre månader framåt, januari 2018 till augusti 2021

Nettotal säsongrensad

Källa: Konjunkturinstitutet, Macrobond.

Anm: Nettotalet är andelen företag som planerar att öka sin personalstyrka minus andelen som planerar att minska den.

I augusti i år var tjänstebanschererna överlag optimistiska om sin personalsituation. Inom samtliga branscher planerade fler företag att öka sin personalstyrka än att minska den. Skillnaderna mellan branscherna är dock stora. Inom landtransporter och hotell- och restaurang ser man fortsatt positivt på personalsituationen och räknar med att fortsatt öka sin personal. Reseföretagen, som var försiktigt positiva om sin personalsituation i maj, har blivit något mer optimistiska efter sommaren.

Förväntningarna om nyanställningar är fortsatt goda bland datakonsulter och inom arbetsförmedling och bemanning. Även bland arkitekter och tekniska konsulter förväntar sig fler företag att nyanställa framöver. Ekonomiska och juridiska konsulter ser fortsatt positivt på den framtida personalsituationen men har blivit något försiktigare än tidigare.

En undersökning bland Innovationsföretagen – där arkitekter, tekniska konsulter och industrikonsulter ingår visar att sex av tio företag förväntar sig att öka sin personalstyrka under det närmaste halvåret. 85 procent av industrikonsulterna räknar med att nyanställa. Bland arkitekterna är andelen 58 procent och bland teknikkonsulterna 52 procent.³⁴

³⁴ Almega Innovationsföretagen (2021) Investeringssignalen september (kommande).

Tabell 9: Antalet anställda i olika tjänstebranscher. Förväntningar tre mån framåt, maj och augusti 2021

Nettotal säsongsrensats

Bransch	Maj	Augusti
Tjänstesektorn	24	25
Landtransport	13	17
Hotell och restauranger	33	25
Datakonsulter	54	51
Finans- och försäkringsverksamhet	8	12
Fastighetsförvaltning	26	20
Juridiska och ekonomiska konsulter	32	9
Konsulter företagsledning	58	39
Arkitekter	47	25
Tekniska konsulter	57	67
Arbetsförmedling, bemanning	66	61
Researrangörer	9	20

Anm: Nettotalet är andelen företag som planerar att öka sin personalstyrka minus andelen som planerar att minska den.

Källa: Konjunkturinstitutet

3.4 Färre fall av arbetsbrist under sommaren

En aktuell bild över hur arbetsmarknaden utvecklas inom tjänstesektorn är antalet rådgivningar om personalneddragningar som Almega hanterar.

Under 2019 hanterade Almeegas rådgivningstjänst mellan 200 och 300 förfrågningar om arbetsbrist och driftsinskränkningar i månaden. I mars och april 2020 ökade antalet rådgivningar om arbetsbrist till över 2 000 per månad. Därefter minskade antalet rådgivningar igen. Fram till maj 2021 hanterade Almega mellan 400 och 700 rådgivningar om arbetsbrist varje månad. Från och med juni 2021 har antalet rådgivningsärenden sjunkit till mellan 200 och 300 ärenden per månad, det vill säga samma nivå som före pandemin. Ingen specifik bransch har ovanligt många fall av arbetsbrist.

3.5 Arbetslösheten är hög men har börjat minska

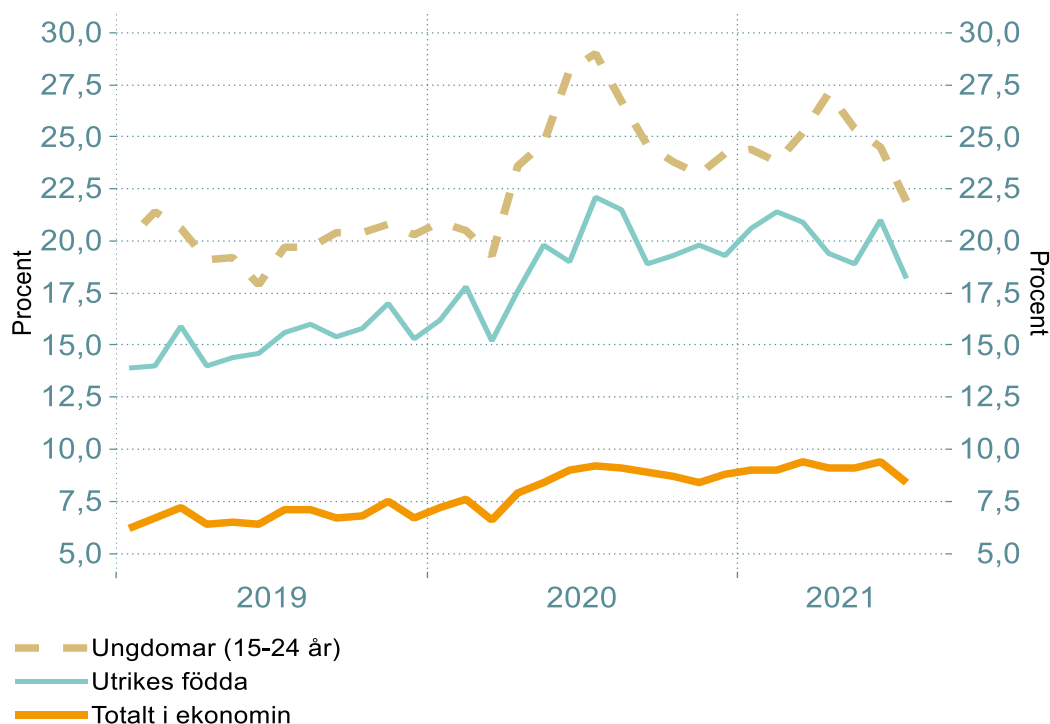
De lediga platserna blir fler. I augusti i år fanns 91 500 kvarstående lediga platser på Arbetsförmedlingen. Det var 37 700 fler än ett år tidigare. Antalet lediga platser föll snabbt under våren och sommaren 2020 men började öka från hösten 2020 och framåt fränsett säsongvariationer där antalet lediga platser normalt faller under sommaren.³⁵

Redan under 2019 hade arbetslösheten börjat öka på grund av konjunkturedgången som inföll redan före pandemin. Åtgärderna för att hindra smittspridningen av Coronaviruset ledde till en kraftigt ökad arbetslöshet under våren och sommaren 2020. Därefter stabiliserade sig

³⁵ Arbetsförmedlingens, månadsstatistik.

arbetslösheten på en hög nivå men börjar nu sjunka. I juli var arbetslösheten 450 000 personer, eller 9,0 procent, säsongsrensats och utjämnat. Det var något lägre än under våren.³⁶

Diagram 9: Arbetslösheten bland ungdomar, utrikes födda och totalt januari 2019 till juli 2021
Procent av arbetskraften i gruppen, säsongsrensats

Källa: SCB, AKU och Macrobond.

Arbetslösheten ökade tidigare särskilt snabbt bland ungdomar men har börjat falla de senaste månaderna. I juli 2021 var 143 600 ungdomar arbetslösa. Även bland utrikes födda ökade arbetslösheten betydligt under 2020 men har minskat något under sommaren 2021 (se diagram 9).³⁷

Den privata tjänstesektorn – inte minst besöksnäringen, transportbranschen och serviceföretag – står för de flesta ingångsjobben för unga och utrikes födda. Återhämtningen i dessa branscher är viktig för att minska arbetslösheten bland unga och utrikes födda.³⁸

Andelen långtidsarbetslösa – utan arbete i minst sex månader – nådde sin högsta punkt i mars 2021 på 3,7 procent av arbetskraften. I juli hade långtidsarbetslösheten minskat till 2,9 procent.

Mellan år 2010 och år 2019 sjönk långtidsarbetslösheten kraftigt för att sedan börja öka strax innan pandemins utbrott. Det finns en risk att en hög långtidsarbetslöshet biter sig kvar längre eftersom den drabbar de som står längst ifrån arbetsmarknaden (bland annat äldre och utomeuropeiskt födda). En lågkonjunktur snabbar ofta på strukturomvandlingen i ekonomin.

³⁶ SCB, AKU juli 2021

³⁷ Ibid.

³⁸ Almega har studerat ingångsjobben för utrikes födda i utsatta områden. Studierna visar att jobb inom restaurang och transporttjänster är vanligast bland och jobb inom städning, hemservice och vård är vanligast bland kvinnor. Se bland annat <https://www.almega.se/2019/06/tjanstesektorn-ar-en-integrationsmotor-i-jarvaområdet/>

När konjunkturen vänder och jobben kommer tillbaka är det inte alltid samma jobb som försvann. Detta gör det svårare för personer som förlorat sina jobb att komma tillbaka till arbetsmarknaden.³⁹

Under år 2020 varslades i genomsnitt på 10 300 personer i månaden om uppsägning. Av dem arbetade fyra av fem i tjänstesektorn.⁴⁰ Under 2021 har 2 500 personer varslats om uppsägning varje månad vilket inte är fler än normalt och färre än under 2019. Drygt 40 procent av de som varslats under 2021 arbetar inom handeln, transportbranschen samt uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster.⁴¹

³⁹ Se

<https://arbetsformedlingen.se/download/18.45f2840b17863cf8a233152/1618311657678/langtidsarbetsloshetens-utveckling-i-sparen-av-pandemin.pdf> samt SCB AKU

⁴⁰ Mer än hälften av varslan lades i mars och april.

⁴¹ Arbetsförmedlingen, veckostatistik. [Varsel - Arbetsförmedlingen \(arbetsformedlingen.se\)](https://arbetsformedlingen.se/varsel)

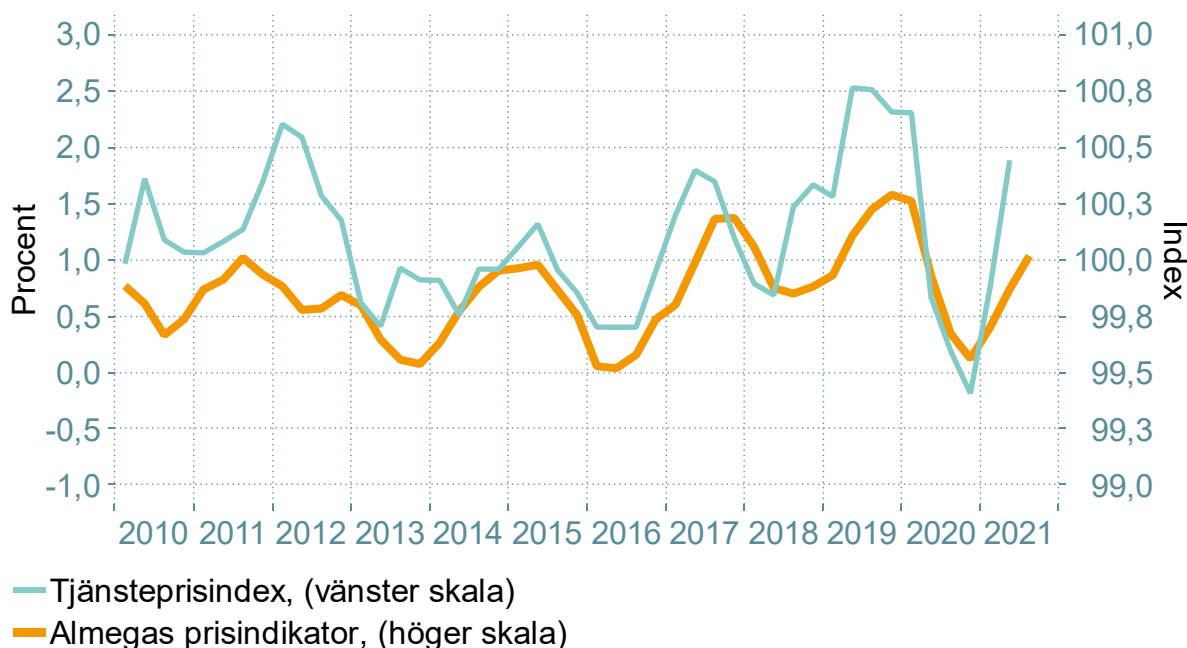
4 Tjänstepriserna på väg upp

4.1 Företagens försäljningspriser ökar igen

Under 2020 dämpades försäljningspriserna på tjänster avsevärt. Prisökningstakten föll från drygt två procent om året ner mot noll. Under det fjärde kvartalet 2020 föll priserna på tjänster på årsbasis vilket var första gången sedan Tjänsteprisindex började mätas 2005. Nu börjar dock tjänstepriserna att stiga igen. Under årets första kvartal ökade de privata tjänsteföretagens försäljningspriser med 1,2 procent jämfört med kvartalet innan. Under det andra kvartalet ökade priserna med 0,8 procent. Prisökningen under det andra kvartalet var 1,9 procent på årsbasis vilket fortfarande är lägre än under 2019.⁴²

Almeegas prisindikator för det tredje kvartalet tyder dock på att prisuppgången kommer att fortsätta. Den bedömningen styrks av att priserna på insatsvaror i tjänstesektorn har stigit under året och fortsätter att stiga.⁴³

Diagram 12: Almeegas prisindikator för förändringen i tjänstepriser, kvartal tre 2021

Källa: Almega, Konjunkturinstitutet (KI-barometern), SCB

Anm. Almeegas prisindikator bygger på ett skattat samband mellan svar från tjänsteföretagen i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer och förändringen av försäljningspriserna enligt SCB:s tjänsteprisindex.

Ökningen av tjänstepriserna under det andra kvartalet 2021 berodde främst på höjda priser på transporttjänster med 2,8 procent. Hotell- och restaurangtjänster ökade med 1,6 procent under det andra kvartalet.

⁴² SCB, statistiknyhet 2021-08-06, [Tjänstepriserna fortsatt uppåt andra kvartalet 2021 \(scb.se\)](https://www.scb.se/pressmeddelanden/20210806_tjanstepriserna-fortsatt-uppat-andra-kvartalet-2021)

⁴³ Inköpschefsindex tjänster augusti, 2021-09-03 [Inköpschefsindex avseende november månad 2010 \(silf.se\)](https://www.silf.se/nyheter/2021/09/03/inkopschefsindex-avseende-november-månad-2010)

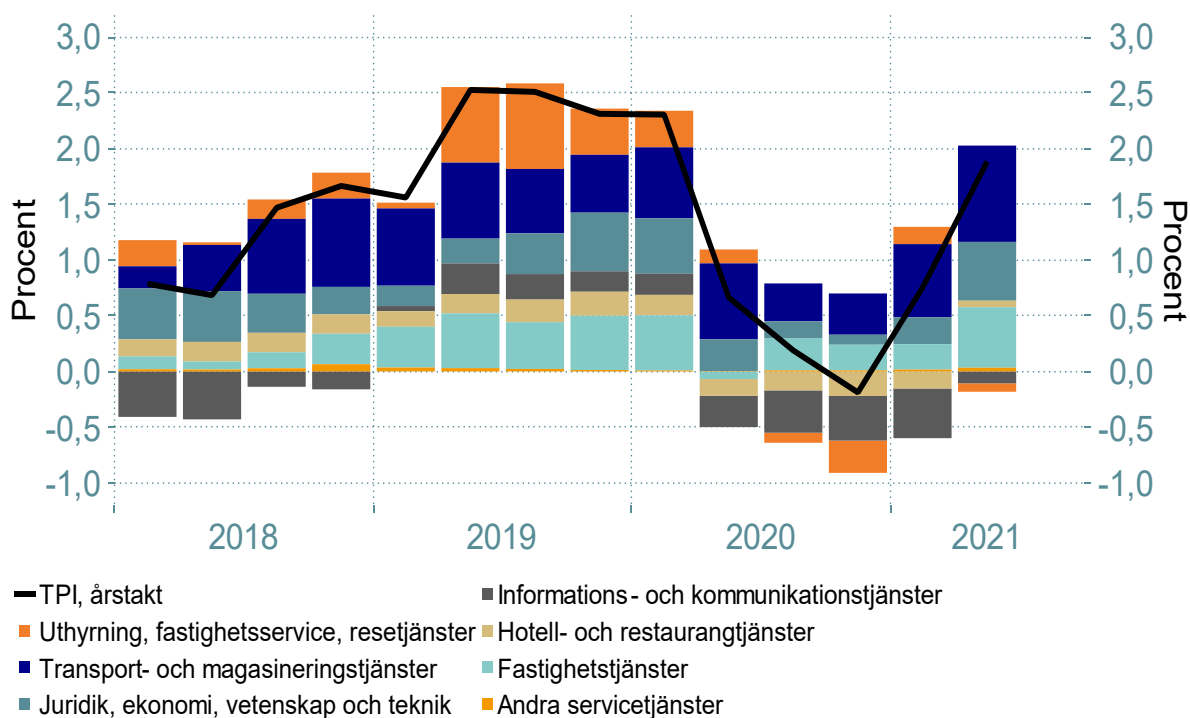
Ökningen av tjänstepriserna på årsbasis med 1,9 procent berodde främst på ökade priser på transporttjänster med 4,2 procent på årsbasis samt stigande priser på fastighetstjänster och konsulttjänster inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik.

Tabell 10: Den årliga prisökningstakten inom tjänstebranscherna samt deras bidrag till förändringen i Tjänsteprisindex (TPI) det andra kvartalet 2021

	Förändring årstakt, procent	Bidrag till TPI, procentenheter
Tjänsteprisindex (TPI)	1,9	1,9
Transport och magasinering	4,2	0,9
Hotell och restaurang	1,1	0,1
Information och kommunikation	-0,4	-0,1
Fastighetstjänster	4,1	0,5
Juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	2,4	0,5
Uthyrning och andra stödtjänster	-0,6	-0,1
Andra tjänster	2,4	0,0

Källa: Almega, SCB (Tjänsteprisindex)

Diagram 13: Tjänstebranschernas bidrag till årsförändringen i Tjänsteprisindex (TPI) Första kvartalet 2018 till andra kvartalet 2021

Källa: SCB (Tjänsteprisindex)

I augusti uppgav 14 procent av företagen i tjänstebranscherna att deras försäljningspriser har ökat under de senaste tre månaderna. Andelen har ökat något sedan i våras. För 80 procent av företagen har dock priserna varit oförändrade. 80 procent av företagen tror på oförändrade

priser även framöver men andelen företag som tror på stigande priser har ökat sedan i våras. Bland datakonsulter har priserna stigit under de senaste tre månaderna och där finns tydliga förväntningar om stigande priser även framöver.⁴⁴

Även bland arkitekter och tekniska konsulter där priserna sjönk under 2020 finns en förväntan om stigande priser framöver.⁴⁵ Bilden bekräftas av en ny undersökning av Innovationsföretagen, där tekniska konsulter, arkitekter och industrikonsulter ingår. Efter att priserna på deras tjänster sjönk under 2020 finns en svag men tydlig förväntan om ökade priser det närmaste halvåret. Högst förväntan om stigande priser finns bland industrikonsulterna.⁴⁶

Även inom en tidigare krisbransch som hotell och restaurang tror allt fler företag på stigande priser de närmaste tre månaderna.

Tabell 11: Företagens försäljningspriser. Utfall tre månader bakåt och förväntningar tre månader framåt, augusti 2021

Nettotal, säsongrensat

	Utfall	Förväntningar
Tjänstesektorn	11	13
Landtransporter	5	6
Hotell och restauranger	8	13
Datakonsulter	33	27
Finans- & försäkringsverksamhet	-19	-3
Fastighetsförvaltning	11	17
Juridiska & ekonomiska konsulter	31	18
Konsulter företagsledning	20	11
Arkitekter & tekniska konsulter	4	9
Arbetsförmedling, bemanning mm	-7	-5
Researrangörer och resebyråer	-1	8
Övriga företagstjänster	12	6

Källa: Konjunkturinstitutet

4.2 Konsumentpriserna ökar

Under 2020 dämpades konsumentprisökningarna på tjänster från drygt två procent i årstakt till strax under en procent. Under våren 2021 har dock konsumentpriserna börjat öka igen. I juli ökade priserna på de tjänster som ingår i konsumentprisindex (KPI) med 1,7 procent på årsbasis vilket var något lägre än i maj och juni.

⁴⁴ Konjunkturinstitutet, konjunkturbarometern augusti företag månadsdata. [Statistikdatabasen - välj tabell \(konj.se\)](#)

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Almega, Innovationsföretagen (2021). Investeringsignalen, augusti 2021 (kommande).

Ökningen av tjänstepriserna i maj förklaras av prisökningar på de flesta typer av tjänster. De största bidragen kom dock från hyreshöjningar på bostäder och ökade bostadskostnader för egna hem, samt inrikes resor och personliga tjänster (se tabell 11).

Tabell 12: Tjänstepriserna i KPI juni till augusti 2021, årsförändring totalt och olika tjänsters bidrag i procentenheter

	Juni	Juli	Aug
Tjänstepriser totalt	2,0	1,7	2,5
Hyreslägenhet, bostadsrätt, garage	0,3	0,3	0,3
Egna hem, bostadsrätt: avskrivningar, inre reparation	0,2	0,3	0,5
Egna hem: tomträtt, fastighetsskatt	0,0	0,0	0,0
Egna hem: försäkringsavgifter	0,0	0,0	0,0
Egna hem: vatten, avlopp, renhållning, sotning	0,1	0,1	0,1
Reparation och underhåll av bilar	0,1	0,1	0,1
Kontrollbesiktning, körskoleutbildning, bilförsäkringar	0,2	-0,1	0,3
Inrikes resor exkl. båtresor, flyttning	0,2	0,1	0,2
Utrikes resor	-0,2	-0,1	0,0
Post	0,0	0,0	0,0
Teletjänster	0,1	0,1	0,1
Nöjen och rekreation minus TV-licens och spel	0,2	0,0	0,1
Lotteri, Tips och Toto	0,0	0,0	0,1
Läkarvård	0,1	0,1	0,1
Tandläkararvode	0,0	0,1	0,1
Personlig hygien, tjänster	0,1	0,1	0,1
Vin, sprit, öl: restaurang	0,1	0,1	0,1
Förtäring utom hemmet	0,1	0,1	0,1
Logi	0,1	0,1	0,2
Begravning, hemförsäkring, bank, utbildning	0,1	0,1	0,1
Reparation, hushållstjänster	0,0	0,0	0,0

Källa: Almega, SCB

Den totala inflationstakten i augusti för både varor och tjänster var 2,4 procent på årsbasis jämfört med 1,7 procent i juli.⁴⁷

⁴⁷ SCB KPIF, Konsumentprisindex med fast ränta.

5 Om tjänsteindikatorn

AlmeGas *tjänsteindikator* har tagits fram av Almega från och med år 2001 för att ge en indikation om vart konjunkturen i den privata tjänstesektorn är på väg på kort sikt.⁴⁸

Indikatorn ger information för att tidigt kunna förutspå vändpunkter i konjunkturen, inom både tjänstesektorn och Sveriges ekonomi, eftersom den privata tjänstesektorn svarar för 52 procent av Sveriges BNP.

AlmeGas tjänsteindikator täcker in cirka 90 procent av den privata tjänstesektorns förädlingsvärde och drygt 80 procent av dess sysselsättning.⁴⁹ Indikatorn bygger på en skattning av sambandet mellan tjänsteföretagens svar i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer och utfallet för produktionstillväxten i den privata tjänstesektorn enligt SCB:s tjänsteproduktionsindex. Skattningen utgår från sambandet mellan bland annat företagets förväntningar om det kommande kvartalets efterfråge- och produktionsutveckling och den faktiska utvecklingen av tjänsteproduktionen per kvartal enligt Statistiska Centralbyråns (SCB) tjänsteproduktionsindex.

Tjänsteindikatorn är beräknad i indexform där värdet 100 anger genomsnittet för den period som den bygger på (skattningen är gjord på data från och med år 2005). Indexvärden över 100 anger en högre tillväxt än det historiska genomsnittet och index under 100 på det motsatta. Indikatorn anger också om tillväxten kan förväntas öka, vara oförändrad eller minska under det närmaste kvartalet. Indikatorn är ledande och ligger två till tre månader före publiceringen av det faktiska utfallet från SCB.

AlmeGas *arbetsmarknadsindikator* bygger på ett skattat samband mellan svar från tjänsteföretagen i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer och den privata tjänstesektorns sysselsättningsförändring enligt SCB:s kortperiodiska sysselsättningsstatistik. Arbetsmarknadsindikatorn bygger dessutom på uppgifter om vakansgraden i tjänstesektorn, som hämtas från SCB och uppdateras kvartalsvis. Indexvärdet 100 anger det historiska genomsnittet för indikatorn baserat på det skattade sambandet från och med år 2005.

Prisindikatorn bygger på ett skattat samband mellan svar från tjänsteföretagen i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer och förändringen av försäljningspriserna i den privata tjänstesektorn enligt SCB:s tjänsteprisindex. Värdet 100 anger den genomsnittliga prisökningstakten sedan 2006.

⁴⁸ AlmeGas tjänsteindikator togs fram 2001 av Owe Danemar, AlmeGas dåvarande chefekonom.

⁴⁹ De tjänstebranscher som saknas i KI-barometern är utbildning, hälso- och sjukvård, kultur, nöje och fritid samt samhällliga och hushållsnära tjänster inom näringslivet.

| 4 | **Almega**